

Spansk i verden

Revidert utgave, 2019

I serien *Fokus på språk* får du informasjon som skal hjelpe deg når du skal bestemme deg for hvilket fremmedspråk du skal velge. I dette heftet får du vite litt om det spanske språket: hvor det snakkes, hvilke kulturer du får mulighet til å bli kjent med hvis du lærer deg spansk, og hva du kan bruke spanskkunnskapene dine til.

Spansk i verden er skrevet av Øyunn Rishøi Hedemann. Hun har master i spansk språkvitenskap og jobber som journalist, tekstredigerer og oversetter av spanskpråklig skjønnlitteratur.

Publikasjonen er støttet av Studieveilingen, Spanias Ambassade

År	2019
Utgiver	Fremmedspråksenteret
Utgiversted	Halden
Ansvarlig redaktør	R. Steinar Nybøle
Redaktør	Natali Seguí Schimpke
Bilderedaktør	Natali Seguí Schimpke
ISSN	1890-3622
ISBN trykket	978-82-8195-036-8
ISBN på nett	978-82-8195-037-5

Innhold

Å lære spansk	2
Spansk som verdensspråk	7
Internasjonalisering	11
Turisme, økonomi og teknologi	13
Kultur	19
Musikk	20
Film	21
Mat og drikke	22
Sport	23
Kunst, arkitektur, litteratur og underholdning	24
Ressurser	26
Sluttnoter	28

Å lære spansk

Når du skal velge et språk på ungdomsskolen eller videregående, kan det hende du ikke vet så altfor mye om språkene du har å velge mellom. Det er akkurat sånn det skal være! Poenget er jo at du skal lære deg et språk, ikke at du skal kunne det allerede. Når det er sagt, vil det lønne seg å sammenligne de forskjellige språkene for å kunne velge det som passer best for deg. I dette heftet får du vite litt om det spanske språket, hvor det snakkes, hvilke kulturer du får mulighet til å bli kjent med hvis du lærer deg spansk, og hva du kan bruke spansk kunnskapene dine til.

Spansk er et av de virkelig store verdensspråkene. For 500 år siden var Spania en stor kolonimakt og sjøfartsnasjon; spanjolene seilte over verdenshavene og tok språket sitt med seg – derfor snakkes det i dag spansk over hele verden. Etter mandarinkinesisk er spansk faktisk det språket flest mennesker i verden har som morsmål; det er offisielt språk i et tjuetall land – både i Europa, Latin-Amerika og Afrika – og det blir stadig flere som snakker spansk.¹ Lærer du deg dette språket, har du med andre ord mulighet til å få innpass i et vell av ulike – og unike – kulturer.

Men hvor kommer egentlig det spanske språket fra? For å gjøre en lang historie kort: Spansk er en etterkommer av det språket romerne snakket da de erobret Spania for omtrent 2200 år siden: latin. På norsk og engelsk har vi også ord som opprinnelig stammer fra latin. Derfor kan du faktisk forstå en del spanske ord uten å ha lært spansk i det hele tatt – fordi ordene ligner på de norske, rett og slett.

Kan du for eksempel gjette hva det spanske ordet **ambulancia** betyr? Ja, det betyr *ambulanse*. På norsk sier vi *univers*, på spansk sier vi **universo**. Og det vi kaller *familie*, det heter **familia** på spansk. I tillegg finnes det spanske ord som ikke stammer fra latin, men som likevel ligner veldig på norske ord: Det som på norsk heter *sjokolade*, heter **chocolate** på spansk; *kaffe* heter **café**; *gitar* heter **guitarra**. Mange gratisord her, som du ser!

Kart over utbredelsen av spansk i verden

Kilde: modifisert utgave av https://es.wikipedia.org/wiki/Idioma_esp%C3%B1ol

- Land der spansk er offisielt språk.
- Land der spansk ikke er offisielt språk, men snakkes av en stor del av befolkningen (jo mørkere blå, desto flere som snakker spansk).
- Land med kreolspråk med spansk opprinnelse.

Så – hvor vanskelig er det egentlig å lære seg spansk? Det er ikke vanskelig å *snakke* spansk. Du kommer raskt i gang. Du kan gjenkjenne mange ord fra våre egne lå nord, og lydene er stort sett enkle å uttale for oss som snakker norsk. Den spanske rettskrivningen følger regler som gjør at det nesten alltid er mulig å vite hvordan et ord blir uttalt ut fra hvordan det er skrevet, og ofte kommer du langt med å uttale et spansk ord mer eller mindre sånn du ville uttalt det på norsk. Derfor vil du også ofte kunne gjette deg til hvordan et spansk ord staves når du hører det uttalt – hvis du bare kan reglene.

Har du lagt merke til at man på spansk bruker omvendt spørsmålsteget foran et spørsmål?
ID 131254249 ©Ognyan Chobanov/ Dreamstime.com

Den største forskjellen på spansk og norsk er nok kanskje **verbbøyningen**, og den kommer du ikke utenom hvis du vil lære deg spansk. På norsk ser verbet helt likt ut uansett hvem som utfører det: *Jeg kommuniserer, han kommuniserer*. På spansk,

derimot, vil den siste delen av verbet endre seg litt ut fra hvem som utfører det: *Yo comunico, él comunica*. Dette prinsippet kjenner du sannsynligvis allerede fra engelsk, for også der forandrer verbendelsen seg etter person: *I communicate, he communicates*. På spansk er det litt mer å tenke på, men alt sammen følger et system, og med litt konsentrasjon er det ikke vanskelig å lære seg grunnreglene i dette systemet.

<i>jeg kommuniserer</i>	<i>I communicate</i>	<i>yo comunico</i>
<i>han kommuniserer</i>	<i>he communicates</i>	<i>él comunica</i>

Og du trenger jo ikke å kunne alle reglene for å kommunisere. Vi mennesker vil selvfølgelig helst ikke bli misforstått når vi prøver å få sagt noe. La oss bruke et utsagn som eksempel: *I dag ute det er varmt*. Dette utsagnet er ikke grammatisk korrekt, det heter *i dag er det varmt ute*, men vi kan vel driste oss til å si at det første utsagnet likevel får kommunisert beskjeden? Å lære seg et fremmedspråk handler i bunn og grunn om å forstå og bli forstått. Du vil få mulighet til å prøve deg frem og bruke språket fra første stund, og du vil sannsynligvis gjøre noen feil innimellom. **Da er det viktig å huske på at hovedpoenget er å kommunisere hensiktsmessig – ikke å være feilfri.**²

Lurer du på om spansk passer for deg? Å lære et nytt språk – i dette tilfellet spansk – er å titte inn i andre kulturer: Du åpner for å bli kjent med steder du ikke har hørt om, mennesker du ikke kjenner, mat du ikke har smakt, filmer du ikke har sett, musikk du ikke har hørt. Fordi spansk er et så utbredt språk, fungerer det som inngangsport til en enorm kulturell skattkiste full av historie, musikk, sport, film, dans, litteratur, teknologi og vitenskap – og et eller annet av dette er du kanskje interessert i fra før?

I tillegg er det sånn at man i store deler av den spanskspråklige verden ikke har noen lang tradisjon for å lære seg fremmedspråk som engelsk; litt forenklet kan vi si at mange spansktalende mennesker ikke kan noe annet verdensspråk enn spansk. Dermed er de

kulturene du har mulighet til å få innpass i ved å lære deg spansk, faktisk ikke så enkle å få god kontakt med uten å snakke språket.

Dessuten kan det å lære et nytt språk gi deg en del ferdigheter som er etterspurt i arbeidslivet: Du lærer ikke bare om andre – for ved å lære om andre, lærer du også om deg selv. Å forstå andres kultur kan hjelpe oss å se hvordan vår egen kultur påvirker vårt syn på verden. Hvordan er hverdagen til en ungdom i Madrid, Spania? I Lima, Peru? I San José, Costa Rica? Det å kunne bygge forhold og nettverk på tvers av kulturer er en ferdighet som settes høyt av arbeidsgivere. Vi lever i en globalisert verden, og det blir lettere å kommunisere når man har et felles språk og vet hvordan samfunnet fungerer andre steder. **Flerspråklighet og interkulturell kompetanse er en ressur!**

Samtale mellom unge spansktalende. ID 153853613 © Kadettmann / Dreamstime.

Peruansk kvinne i tradisjonelle klær med lama.
ID 46213729 ©Ulita / Dreamstime.com

Spansk som verdensspråk

Spansk er et av de virkelig store verdensspråkene. Hvordan ble det sånn? Jo, i 1492 seilte handelsmannen og oppdageren Kristoffer Columbus ut fra Sør-Spania med tre skip. Han ville finne en ny og raskere vei til India, slik at spanske handelsmenn slapp å ta sjøveien rundt hele Afrika – og han satte kursen mot vest, over Atlanterhavet.

Problemet var at ingen på den tiden riktig visste hvordan jordkloden så ut, så Columbus endte ikke i Asia i det hele tatt, men på en av de små øyene utenfor Mellom-Amerika. Columbus' misforståelse fikk fundamentale følger både for verdenshistorien og utbredelsen av det spanske språket. I århundrene som fulgte, strømmet spanjoler til det nyoppdagede kontinentet og bosatte seg helt fra Latin-Amerikas sørspiss til langt opp i dagens USA. Ser man litt nærmere på stedsnavn som *Los Angeles*, *Nevada* og *Florida*, ser man at de egentlig er spanske – Los Angeles betyr «englene», Nevada betyr «snødekket» og Florida betyr «blomstrende». Urbefolkningen som bodde på kontinentet fra før (de ble kalt *indianere* fordi Columbus trodde han hadde kommet til India), fikk de nye herskernes språk tredd ned over hodet på seg, og i dag er spansk offisielt språk i de aller fleste landene der.

Kart over Kristoffer Columbus' første reise til Latin-Amerika (fra 3. august 1492 til 15. mars 1493).

Kilde: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Primer_viaje_de_Col%C3%B3n.svg

Som følge av at spanjolene tok med seg språket sitt over Atlanterhavet, er spansk blitt det nest vanligste morsmålet i verden.

Rundt 500 millioner mennesker har spansk som morsmål i dag. De aller fleste av disse menneskene bor i land der spansk er offisielt språk – i Spania, Latin-Amerika, Karibia og Ekvatorial-Guinea på den afrikanske vestkysten – men det er også store grupper med spanske morsmålstalende i land der spansk ikke er offisielt språk: I USA har for eksempel over 40 millioner mennesker spansk som morsmål – omtrent like mange som i hele Spania. I 2060 regner man faktisk med at nesten hver tredje person i USA vil være spanskspråklig. Rundt 7 prosent av verdens

befolkning snakker spansk, enten som morsmål, andrespråk eller fremmedspråk. Og det blir stadig flere som har spansk som morsmål.

Internasjonalt er spansk det viktigste språket etter engelsk; spansk ligger på tredje plass av arbeidsspråkene i FN-systemet og på fjerdeplass i EU. Dessuten er spansk det tredje mest brukte språket på internett – rundt 8 prosent av alle nettbrukere kommuniserer på spansk – og det er også et av de mest brukte språkene på sosiale medier.³

Velg spansk

<https://spanskkultur.no/no/velg-spansk/>

Ungdommer rusler gatelangs på Cuba.
ID 106002844 © Igor Kiporuk / Dreamstime.com.

En frivillig hjelpearbeider sammen med barna på en skole i Guatemala. ID 14725427 © Ulita / Dreamstime.com

Internasjonalisering

Hvilke muligheter har du fremover, hvis du velger å lære deg spansk? Du kan for eksempel reise på utveksling til et spanskspråklig land allerede på videregående. Skolene oppfordres til utdanningssamarbeid på tvers av landegrensener, og reiser du med en godkjent samarbeidsavtale eller organisasjon, har du rett til utdanningsstøtte fra Statens Lånekasse. Ingenting får fart på språklæringen som et semester eller to i et land der du har språket rundt deg hele tiden!

Etter videregående kan du studere ulike emner innenfor spansk språk og spanskspråklig litteratur, kultur og historie på norske universiteter og høyskoler. Du kan ta en grad i spansk, eller du kan studere språket som del av en utdanning i noe helt annet. Mange studenter velger å dra på utveksling eller ta praksis i et spanskspråklig land. Sånn kan man finpusse spanskkunnskapene fra videregående samtidig som man utdanner seg: to fluer i én smekk!

Alle norske studieprogrammer legger til rette for at du som student skal kunne ta et utvekslingsopphold i utlandet i løpet av studietiden, og i dag finnes det en rekke samarbeids- og utvekslingsavtaler med spanske og latinamerikanske universiteter. Kan Spania, Argentina, Chile, Mexico eller Costa Rica friste, kanskje? Det er også mulig å ta en hel grad i utlandet – den spanskspråklige verden kan skryte av flere prestisjetunge universiteter. Også her kan Statens Lånekasse gi støtte.

Sentralbiblioteket ved det største universitetet i Mexico, UNAM.
ID 122440816 © Kmiragaya / Dreamstime.com

Har du lyst til å forbedre spansk og gjøre en forskjell uten å studere, er det mulig å gjøre frivillig arbeid i et spansktalende land – for å hjelpe barn, verne natur eller bidra til andre veldedige formål. **Lærer du deg spansk, er det ikke sikkert det bare er du som får bruk for kunnskapen din – det er en god sjanse for at verden får bruk for deg!**

Arbeidslivet trenger folk med internasjonal erfaring, og det du kan lære av et studieopphold i utlandet – i tillegg til språket og faget du studerer – gjør deg attraktiv for arbeidsgivere senere.⁴ Faktisk øker et studie- eller praksisopphold i utlandet sjansen for å bli gründer – og reduserer risikoen for å bli arbeidsledig.⁵ Du får kunnskap om språket, kulturen og det nye landet, du får erfaring med å håndtere kulturforskjeller og blir trent i å tilpasse deg og respektere andres tankesett og måter å gjøre ting på – ferdigheter som er ønskelige på de fleste arbeidsplasser.

ID 156915391 © Ernest Akayev

Næringslivet preges av globalisering, og språk- og kulturkompetanse er en forutsetning for å operere i internasjonale markeder. Et opphold i et spanskspråklig område vil gi deg mulighet til å oppleve en helt annen virkelighet enn du er vant til. Tilbringer man tid i et fremmed land, vil man erfare at vår egen kultur påvirker våre synspunkter. Denne forståelsen – samt evnen til å kommunisere godt på et felles språk – trengs for å bygge tillit på tvers av kulturer. Å beherske et annet språk gjør det dessuten lettere å vurdere kilder og informasjon kritisk – og et utenlandsopphold som student eller frivillig vil kunne gi deg et internasjonalt nettverk.

ID 93753177 © Maryna Yakovchuk (modifisert utgave)

Turisme, økonomi og teknologi

Mange nordmenn har et forhold til Spania som ferieland – faktisk anslås det at godt over én million nordmenn besøker Spania hvert år, og at rundt 50.000 nordmenn er bosatt der hele eller deler av året.⁶ Sol, strender, kultur og vintersport – turistindustrien har stor betydning for den spanske økonomien, som er en av de største i

Europa,⁷ men det er mer enn feriekulturen som knytter Norge og Spania sammen: Vi er allierte i NATO og partnere gjennom EØS-avtalen, og Spania er et av Norges viktigste markeder. Her finnes muligheter for norsk næringsliv innen blant annet maritim næring, fornybar energi, sjømat, teknologi og innovasjon.⁸

Fargerike hus i feriebyen Villajoyosa på Spanias østkyst, med typisk spansk strandpromenade. ID 135349020 © Lianem / Dreamstime

Spania er et av de europeiske landene med raskest vekst og kan skille med viktige storbyer som Barcelona og Madrid.⁹ Landet har et omfattende nett for høyhastighetstog, har satset sterkt på fornybar energi fra vann, vind og sol, og er en av verdens ledende produsenter av vindkraft.¹⁰ Dersom vi skal begrense klimautslipp og global oppvarming, er vi nødt til å satse på fornybar energi¹¹ – og både spanske og norske myndigheter oppfordrer til gjensidig teknologiutvikling.¹² En annen industri som er på fremmarsj

i Spania, er spillindustrien.¹³ Hvert år møtes innflytelsesrike spillutviklere og andre aktører på den svære bransjekonferansen Gamelab i Barcelona og på Madrid Gaming Experience og Madrid Games Week. Madrid og Barcelona er dessuten vert for viktige teknologimesser: Barcelona regnes for å være en av verdens mest vellykkede smartbyer¹⁴ og er vert for byutviklingskonferansen Smart City Expo World Congress og teknologimessen MWC. I Madrid er det verdt å merke seg Global Robot Expo, blant mange andre messer.

Ungdommer tester nye VR-briller under Madrid Gaming Experience. ID 115595063 © Lestertairpolling / Dreamstime

Når det gjelder de latinamerikanske landene, varierer den politiske og økonomiske situasjonen fra land til land. De har ulik fortid, ulik befolkning og ulike forutsetninger; her finnes både enorme byer, lange kystlinjer, høye fjell, svære innsjøer og ugjennomtrengelig jungel. Samhandelen mellom Norge og Latin-Amerika har generelt vært ganske beskjeden,¹⁵ men siden årtusenskiftet har Norges investeringer i den latinamerikanske regionen økt kraftig.¹⁶ Investeringene er i stor grad forbundet med utvinning av naturressurser¹⁷ – blant annet landbruk, fiskeri, mineraler og olje.¹⁸ Det er ikke usannsynlig at det blir mer økonomisk aktivitet mellom Norge og latinamerikanske land i fremtiden.¹⁹ Historien har vist at det kan oppstå konflikter knyttet til retten til bruk av ressurser og landområder. Dermed er det desto større behov for mennesker som behersker det lokale språket og kan kommunisere godt med lokalbefolkning, lokale organisasjoner, myndigheter og selskaper.²⁰

En kaffearbeider i Guatemala jobber hardt. Mesteparten av kaffen vi drikker i Norge importeres fra Latin-Amerika.²²

ID 5374711 © Tomas Hajek / Dreamstime

Chilensk fiskeoppdrettsanlegg. Mange norske selskaper er etablert i Chile og driver innen havbruk og maritim industri.²¹

ID 59156285 ©Maksim Bogdanets / Dreamstime

En gutt driver sandboarding i den spektakulære Ica-ørkenen i Peru. ID 78179292 © Cristina Stoian / Dreamstime

I Manzanillo-parken i Costa Rica møter havet regnskogen i idylliske omgivelser. ID 143935245 © SimonDannahuer

Velger du å gjøre som mange andre unge nordmenn og reise som turist til Latin-Amerika, har du en unik mulighet til å lære deg språket og samtidig få innblikk i en rekke ulike kulturer, enten du synes det er spennende med sol og strand, fjell og snø, fuktig jungel eller vibrerende storbyliv. Reiser du litt rundt som backpacker, vil du også få kunnskap om de ulike variantene av spansk som finnes: Selv om det er ett og samme språk, er spansken som snakkes i den argentinske hovedstaden Buenos Aires, ganske annerledes enn den som snakkes på den costaricanske kysten, på den peruanske landsbygda eller i Mexico by.

Torre Mayor er en av de høyeste bygningene i Latin-Amerika og ligger i Mexico City, den største byen i verden hvor spansk er offisielt språk. ID 26055837 © Enrique Gomez Tamez

I store deler av Spania og Latin-Amerika kan man spise og drikke ute året rundt. ID 75787269 ©Radub85 / Dreamstime

Kultur

Siden spansk blir snakket over et så stort område, får du en rekke kulturelle perler med på kjøpet hvis du lærer deg spansk: I den spanskspråklige verden finner du alt fra hiphop til sigøyner-flamenco; fra eksperimentell indiefilm til gamle klassikere; fra moderne skrivekunst til uøddelige dikt; fra fotballkultur til motorsport; fra tango til salsa; fra gatefester til dataspill.

Og man skal ikke kimse av å lære språk gjennom spill, musikk, film og heiarop. Når du har noe annet å relatere spanske setninger til enn bare skolesituasjoner, når du kan feste dem til en melodilinje eller en autentisk situasjon, blir de mye lettere å huske. I den spanskspråklige verden er det massevis av slike knagger å henge kunnskapen på. Det er bare å ta for seg av den spanskspråklige kulturen i alle dens former! Det finnes dessuten en rekke mennesker her i Norge som på en eller annen måte er engasjert i å videreformidle spansk og latinamerikansk kultur, så har du ikke mulighet til å reise ut, kan du få kontakt med kulturen her hjemme – eller via nettet.

Alhambra i Granada ble bygget av maurerne, de muslimske innbyggerne i Spania i middelalderen. I bakgrunnen skimter man Sierra Nevada, en kjent spansk skidestinasjon i Andalucía, Sør-Spania. Kilde: Scanpix.

Fargerik gatekunst om den tradisjonelle uruguayske rytmedansen candombe i Uruguays hovedstad Montevideo.

ID 134004034 ©Danflcreativo / Dreamstime

Musikk

Musikken står sterkt i den spanskspråklige verden, og ingen sjanger er for smal eller bred til å bli fremført på spansk. Det er masse å ta av! Oppdager du noe du liker, er det lett å finne låtteksten på nett og prøve å oversette den.

Det finnes et bredt utvalg av spanskspråklig elektronika, rock, hardrock, reggae, reggaeton og pop, men i Spania er flamenco kanskje den musikkformen som er blitt mest kjent utenfor landegrensene. Nå låner andre artister – for eksempel hiphopere – gjerne fra flamenco og annen tradisjonell musikk. I Latin-Amerika har urbefolkningens musikktradisjoner i flere

århundrer blandet seg med europeisk og afrikansk musikk. Den afrikanske påvirkningen står sterkest i Karibia og Mellom-Amerika.

Ut fra den latinamerikanske smeltedigelen har det kommet mange rytmer, stiler og danser som har fått sterkt feste i Europa. Tenk bare på rumba (opprinnelig en afroamerikansk folkedans fra Cuba), tango (en argentinsk selskapsdans), dominikansk merengue eller cubansk og puertoricansk salsa. Disse musikalske sjangerne hentes gjerne opp i nyere soul- og hiphopinspirert musikk. Og vil du lære å danse til, finnes det salsa-, tango- og flamencokurs i de store norske byene.

El Capitan, et ikonisk teater på Hollywood Boulevard i Los Angeles, USA, her med reklame for Disney-filmen COCO som handler om «El Día de Muertos» i Mexico. ID 137759070 ©Mkopka / Dreamstime

Film

Spania, Argentina og Mexico er blant de fremste landene i verden når det kommer til filmproduksjon.²³ Spanskspråklige filmer og serier har fått internasjonal anerkjennelse for sin kvalitet og originalitet, og den spanskspråklige filmverdenen har både filmer, regissører og skuespillere som regnes blant de aller største på kloden – flere har vært nominert til og vunnet Oscar. Spania har dessuten sin egen årlige filmpris, Goya, Argentina har filmprisen Sur, Mexico har Ariel – og sammen har Spania og Latin-Amerika filmprisen Platino, hvor årets beste filmer fra hele området kåres.

Strømmetjenestene gjør det mulig å se mange av disse filmene og seriene på originalspråket – med norske eller spanske undertekster. Ser du en film eller serie på denne måten, forstår du garantert hva som skjer, samtidig som du hører spansk. Følelsen av å skjønne hva de sier, av å knekke koden, er uslåelig. Når du ser en spanskspråklig film eller serie, får du dessuten mulighet til å bli kjent med steder og miljøer du ikke har hatt mulighet til å reise til ennå.

Turister hygger seg med tapas på markedet La Boquería i Barcelona. ID 101952334 ©Stanko07 / Dreamstime

Mat og drikke

På kjøkkenet her i landet har vi tatt den spanske og latinamerikanske maten imot med åpne armer. Mange spanske retter og «matord» har tatt kjøkkenveien inn i det norske språket: Tenk bare på taco og tapas, eller tortilla, salsa, bacalao og paella, for å nevne noe. Smårettene vi kaller tapas, kommer opprinnelig fra Spania. Fra Mexico har vi fått taco, chili con carne og andre chiliretter – og popcorn. Ceviche – fisk og skaldyr som marineres i sitrus – er typisk for de latinamerikanske landene langs Stillehavskysten og er blitt populært på norske restauranter. Men det er mer igjen å bli kjent med: Argentinerne er kjent for sitt grillete kjøtt, costaricanerne og nicaraguanerne for risretten gallo pinto, og i Paraguay, Uruguay, Chile og Argentina drikker de mate, en koffeinrik drikk i spesielle kopper med særegne sugerør.

Paella, den spanske nasjonalretten, lagd på tradisjonell måte på bål. ID 33568925 ©Stanko07 / Dreamstime

Sport

Det finnes lange tradisjoner for en rekke ulike idretter i den spanskspråklige verden – avhengig av hvor man reiser hen. Fotballen har lange tradisjoner, holder et høyt nivå og er svært populær – spesielt i Spania, Sør-Amerika og Mexico – og er kanskje den sporten fra det spanskspråklige området som følges tettest i Norge. Den spanske ligaen «La Liga» følges over hele verden. Uruguay, Argentina og Spania har alle blitt verdensmestere i fotball.

Men det er ikke bare fotball som gjelder: Baseball er utbredt i Latin-Amerika, særlig i Venezuela. Både Spania, Argentina og flere andre latinamerikanske land er i verdenstoppen i mange idretter som basketball, motorsport, tennis, håndball, sykling, landhockey, cricket, vannpolo, strandvolleyball og friidrett.

Baseball er nasjonalsport på Cuba, og barn spiller den ofte i gata. ID 19030660 © Conde / Dreamstime

Mosaikk i parken Güell, designet av den katalanske arkitekten Gaudí. ID 81703985 ©Digoarpi / Dreamstime

Machu Picchu er en gammel inkaby i Peru og ligger på 2200 meters høyde. Kilde: UNESCO / Georges Malempré.

Kunst, arkitektur, litteratur og underholdning

Både Spania og Latin-Amerika har fostret store kunstnere. Har du kanskje hørt om Pablo Picasso, Frida Kahlo eller Salvador Dalí? Det finnes noe for alle, enten du er interessert i eldgamle malerier, modernistiske skulpturer eller eksperimentell samtidskunst. Prado-museet i Madrid er et av verdens aller fremste kunstmuseer. De spanskspråklige landene kan også skilte med en rekke eksempler på banebrytende arkitektur, som inkabyen Machu Picchu i Peru, det modernistiske UNAM-universitetet i Mexico eller den spanske arkitekten Antoni Gaudís merkvverdige bygninger, som omtrent ikke har en eneste rett linje.

Når det gjelder litteratur, har den spansktalende verden flere Nobelpris-vinnere, Spania er et av de landene i verden som eksporterer flest bøker,²⁴ og flere av spanskspråklige forfattere – både døde og levende – regnes blant de aller største på kloden. Det fine med litteratur, med alt som er nedskrevet, er at du kan ta deg god tid til å slå opp ordene du ikke forstår – teksten forsvinner ikke. Virkelig god litteratur har en annen fordel: De fineste setningene eller uttrykkene har en tendens til å klistre seg fast i hodet ditt på samme måte som en melodilinje kan gjøre det. Deichmanske bibliotek har en stor samling spanskspråklig litteratur, også mange tegneserier, som kan bestilles og lånes på folkebiblioteker over hele Norge.

På nett kan du lese nyheter fra den spanskspråklige verden tilrettelagt for folk som lærer seg språket, eller høre på podkaster for folk som vil lære seg spansk. Er det et land du er spesielt interessert i, kan du følge med på nyheter akkurat derfra. Det samme kan du gjøre om det er emner du er spesielt interessert i. Fotball, ny musikk, historie? Det kan godt hende det finnes en spanskspråklig podkast om akkurat dette! Kanskje kan du se sports-

sendinger med spanskspråklige kommentatorer? Eller spille et spanskspråklig spill? Følge en latinamerikansk serie? Mulighetene er mange!

Lærer du deg spansk – verdens nest vanligste morsmål – har du sjansen til å få innblikk i en verden preget av en lang og spennende historie, full av musikk, sport, kunst, teknologi og vitenskap. Velkommen til den spanskspråklige verden!

Ressurser

ANPE

Den norske spansklærerforeningen, for spansklærere og PPU-studenter i spansk.

Ansa

Organisasjon for norske studenter i utlandet. Jobber med å ivareta norske utenlandsstudenters interesser og informere om studiemuligheter i utlandet.

Det flerspråklige bibliotek

Støtteapparat for landets biblioteker med nasjonalt ansvar for flerspråklige bibliotektilbud. Gjennom ditt lokale bibliotek har du tilgang til alle DFBs samlinger. Spansksamlingen inneholder et godt utvalg lettleste bøker og tegneserier.

DIKU

Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetsutvikling i høgare utdanning. DIKU forvalter en rekke nasjonale og internasjonale incentivordninger som skal fremme kvalitet i UH-sektoren.

Fremmedspråksenteret

Nasjonalt senter for engelsk og fremmedspråk i opplæringen bidrar til økt interesse for fremmedspråk, og arbeider for å få god kvalitet i opplæringen slik at den får et variert og praktisk innhold.

Instituto Cervantes

Institusjon som arbeider for å fremme læring, studier og bruk av spansk språk i verden og bidra til utbredelsen av spanskspråklige kulturer i utlandet.

Latinamerikanske ambassader i Oslo

Mange av de latinamerikanske landene har også diplomatisk representasjon i Norge. Disse kan utstede informasjon om landene.

Latin-Amerikagruppene i Norge

Partipolitisk uavhengig solidaritetsorganisasjon, basert på frivillig engasjement, som jobber for en bedre fremtid i regionen og for å spre informasjon om forholdene i Latin-Amerika.

Real Academia Española

Institusjon som regulerer det spanske språket. Drifter en nettordbok der du kan søke opp og finne definisjonen på spanske ord.

redELE

«Red Electrónica de Didáctica del Español com Lengua Extranjera» er en tjeneste fra det spanske Kunnskapsdepartementet hvor lærere som underviser i spansk som fremmedspråk i hele verden er målgruppen.

Spanias ambassade i Oslo

Spanias diplomatiske representasjon i Norge.

UDs reiseinformasjon

Utenriksdepartementets reiseinformasjon til land Norge har diplomatiske forbindelser med.

Utdanning i verden

Nettside med offentlig og kvalitetssikret informasjon om å reise til utlandet på videregående, ta en hel grad i utlandet eller utveksle fra studier i Norge. Driftes av Diku, Direktoratet for internasjonalisering og kvalitetssikring av høyere utdanning.

Velg spansk!

Samleside med informasjon om spansk språk og utdanningsmuligheter.

Sluttnoter

- 1 Instituto Cervantes. El español: una lengua viva. Informe 2018. Hentet 29. april 2019 fra https://cvc.cervantes.es/lengua/espanol_lengua_viva/pdf/espanol_lengua_viva_2018.pdf
- 2 Utdanningsdirektoratet. Læreplan i fremmedspråk. 2019. Hentet 20. mai 2019 fra <https://hoering.udir.no/Hoering/v2/340?utkast=0a46234d-9e6a-4b52-9b4f-e3069a9e7f9c>
- 3 Instituto Cervantes. El español: una lengua viva. Informe 2018. Hentet 29. april 2019 fra https://cvc.cervantes.es/lengua/espanol_lengua_viva/pdf/espanol_lengua_viva_2018.pdf
- 4 Isaksen, Runo. Dra ut, få internasjonale jobber. Hentet 29. april 2019 fra <https://www.utdanningiverden.no/kvifor-reise-ut/etter-utdanninga/dra-ut-faa-internasjonale-jobber>
- 5 Isaksen, Runo. (2016, 20. februar). Opphold i utlandet skaper flere gründere. Hentet 29. april 2019 fra <https://forskning.no/partner-skole-og-utdanning-senter-for-internasjonalisering-av-utdanning/opphold-i-utlandet-skaper-flere-grndere/437891>
- 6 Noruega en España. Bilaterale forbindelser. Hentet 29. april 2019 fra <https://www.norway.no/es/spain/for-nordmenn/ambassaden-og-konsulatene/bilaterale-forbindelser/>
- 7 Aarli, Gunn. (2018, 20. desember). Økonomi og næringsliv i Spania. Hentet 29. april 2019 fra https://snl.no/%C3%98konomi_og_n%C3%A6ringsliv_i_Spania
- 8 Innovasjon Norge. Spania. Hentet 29. april 2019 fra https://www.innovasjonnorge.no/no/verktoy/eksport-og-internasjonalsatsing/regionkart/?map=no_73238
- 9 Innovasjon Norge. Spania. Hentet 29. april 2019 fra https://www.innovasjonnorge.no/no/verktoy/eksport-og-internasjonalsatsing/regionkart/?map=no_73238
- 10 Aarli, Gunn. (2018, 20. desember). Økonomi og næringsliv i Spania. Hentet 2. mai 2019 fra https://snl.no/%C3%98konomi_og_n%C3%A6ringsliv_i_Spania
- 11 Arnslett, Astrid og Bjørnæs, Christian. (2018, 8. oktober). 1,5 grader er mulig, men svært krevende. Hentet 2. mai fra <https://www.cicero.oslo.no/no/posts/nyheter/15-grader-er-mulig-men-svaert-krevende#>
- 12 Innovasjon Norge. Spania. Markedsmuligheter. Fornybar energi. Hentet 2. mai 2019 fra https://www.innovasjonnorge.no/no/verktoy/eksport-og-internasjonalsatsing/regionkart/?map=no_73238
- 13 Fossum, Erik. (2018, 15. januar). Spanske myndigheter varsler større satsing på spill. Hentet 2. mai 2019 fra <https://www.pressfire.no/nyheter/PC/12623/spanske-myndigheter-varsler-strre-satsing-p-spill>
- 14 Juniper Research. Smart Cities – What's in it for Citizens? Hentet 2. mai 2019 fra <https://newsroom.intel.com/wp-content/uploads/sites/11/2018/03/smart-cities-whats-in-it-for-citizens.pdf>
- 15 Marsteinstredet, Leiv. (Red.) (2017). Norge i Latin-Amerika. Side 18. Oslo: Cappelen Damm.
- 16 Marsteinstredet, Leiv. (Red.) (2017). Norge i Latin-Amerika. Side 116. Oslo: Cappelen Damm.
- 17 Marsteinstredet, Leiv. (Red.) (2017). Norge i Latin-Amerika. Side 112. Oslo: Cappelen Damm.
- 18 Riise, Anja Bakken. Leder i Framtiden i våre hender. Personlig kommunikasjon 2. mai 2019.
- 19 Marsteinstredet, Leiv. (Red.) (2017). Norge i Latin-Amerika. Side 25. Oslo: Cappelen Damm.
- 20 Marsteinstredet, Leiv. (Red.) (2017). Norge i Latin-Amerika. Side 125. Oslo: Cappelen Damm.
- 21 <https://www.innovasjonnorge.no/globalassets/0-innovasjonnorge.no/verktoy-og-temasider/verktoy-for-internasjonalsatsning/regionkart/amerika/chile/markedsmuligheter-havbruk-chile-2018.pdf>
- 22 <https://kaffe.no/kaffeimporten-til-norge-2/>
- 23 Instituto Cervantes. El español: una lengua viva. Informe 2018. Hentet 29. april 2019 fra https://cvc.cervantes.es/lengua/espanol_lengua_viva/pdf/espanol_lengua_viva_2018.pdf
- 24 Instituto Cervantes. El español: una lengua viva. Informe 2018. Hentet 29. april 2019 fra https://cvc.cervantes.es/lengua/espanol_lengua_viva/pdf/espanol_lengua_viva_2018.pdf

SPANSK I VERDEN

Spansk er et av de virkelig store verdensspråkene. Rundt 500 millioner mennesker har spansk som morsmål i dag. Fordi spansk er et så utbredt språk, fungerer det som inngangsport til en enorm kulturell skattkiste full av historie, musikk, sport, film, dans, litteratur, teknologi og vitenskap. Lærer du deg spansk, er det ikke bare du som får bruk for kunnskapen din, det er også en god sjanse for at verden får bruk for deg!

Spansk i verden er skrevet av Øyunn Rishøi Hedemann.

Publikasjonen er støttet av Studieavdelingen, Spanias Ambassade

FOKUS PÅ SPRÅK - Revidert utgave, 2019

ISSN 1890-3622

ISBN trykket 978-82-8195-036-8

ISBN på nett 978-82-8195-037-5